

Den svenska danskonstens nuvarande situation och potential

Enkät-och statistikunderlag 2024

Danskonstens växande roll och framtida utmaningar

Danskonsten har ett starkt och växande intresse från både publik och arrangörer, med en ständigt ökande mångfald och kreativitet inom sina uttrycksformer. Detta har tydligt visats, exempelvis vid OS-invigningen i Paris där dans och koreografi från olika genrer spelade en framträdande roll. Trots dessa positiva aspekter står danskonsten inför utmaningar, särskilt på grund av pandemins efterverkningar och minskande kulturbudgetar, vilket skapar en osäker framtid för utövare.

I Sverige saknas en stabil infrastruktur för danskonsten, vilket innebär att många fria danskonstnärer främst möter sin publik genom turnéer. Det finns en brist på spelplatser och ett otillräckligt turnénätverk, trots att dansen får alltmer erkännande i kulturplaner runt om i landet. Särskilt problematiskt är finansieringen för produktioner riktade till vuxna, då stödet oftare går till barn- och ungdomsproduktioner. Längre produktionsprocesser och vuxenföreställningar är dock viktiga för att driva konstnärlig innovation och utveckling. Under många år har flertalet utredningar och analyser gjorts av den svenska danssektorn av flertalet myndigheter och de visar alla på behovet av fler produktionsplatser och stärkt infrastruktur för långsiktig utveckling. <https://www.danscentrum.se/dansplan-sverige>.

Ögonblicksbild och statistik för den fria dansen

Enkätundersökning

Sommaren 2024 genomfördes en enkätundersökning av Danscentrum Sveriges fyra regionala medlemsorganisationer. 138 medlemmar svarade fram till 30 augusti. Bland dessa identifierade sig minst 70 % som koreografer eller kombinerade roll som koreograf och dansare/artist/producent. Många av de svarande rapporterade svårigheter med att genomföra hållbara turnéer, ekonomiska påfrestningar och en osäkerhet om framtiden. Det finns en oro för att många högutbildade danskonstnärer kommer att lämna yrket eller flytta utomlands, vilket kan leda till ett stort tapp av kompetens, att det hämmar konstformens utveckling och att färre invånare i hela landet får uppleva dans. För en djupare analys och fullständig översikt över enkätsvaren, se de detaljerade resultaten längre fram i dokumentet.

Statistikverktyg

Under 2023 lanserade Danscentrum ett statistikverktyg för att kartlägga aktiviteter och publikantal inom den fria dansen. Av cirka 100 registrerade producerande medlemmar har ungefär 45 rapporterat in sina siffror. Samtidigt saknas rapportering från flera koreografer, då många ännu inte använder verktyget på grund av den betydande administrativa och ekonomiska belastning de hanterar. Detta gör det svårt för dem att prioritera ytterligare rapporteringsuppgifter, med tanke på deras redan omfattande ansvar som kreatörer, projektledare och egenföretagare.

- Totalt antal aktiviteter: 2 458
- Totalt antal produktioner/verk: 132
- Totalt antal anställningstillfällen (inklusive fakturerande): 8 227
- Totalt antal publik/deltagare: 137 052, varav 52 501 var barn, (specifikt rapporterade B&U/skolan).

Danscentrums förhoppning är att underlaget från enkäten "Medlemmars ekonomiska situation" och medlemsstatistik kan bidra till en bättre förståelse för danskonstnärernas verklighet och lyfta fram behovet av stabilt och förutsägbart stöd för dans och kultur i hela Sverige. Med ett ökat stöd kan danskonsten fortsätta att blomstra, vilket skulle gynna både samhälle och individ genom att berika kulturutbudet, skapa arbetsmöjligheter och främja kreativitet och glädje hos publiken.

DC Sverige enkät – "Medlemmarnas ekonomiska situation"

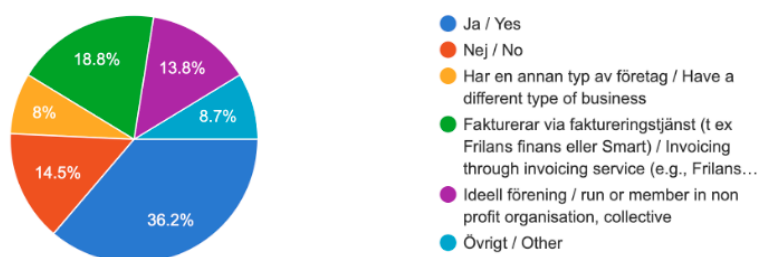
138 svar hade inkommit 30 augusti 2024

Enkäten skapades efter att flera medlemmar kontaktat Danscentrums organisationer angående en märkbar nedgång i kommuners och regioners bokningar av barn- och ungdomsföreställningar under våren 2024. Medlemmarna har också lyft fram förändringar i Kulturrådets ansökningsprocesser, som nu sker en gång per år, samt en minskning av antalet konstnärer och projekt som beviljades finansiering.

Frågor och svar

Är du egenföretagare (enskild näringsverksamhet)? Om du vill utveckla ditt val, kan du kommentera nedan. Are you self-employed (sole proprietorship... elaborate on your choice, please comment below.

138 responses

Bara 14,5 % av de svarande saknar eget företag. Det framgår att majoriteten är kombinatorer, där cirka 36 % av dem som valt "Övrigt" arbetar både genom en enskild firma eller aktiebolag och är del av en ideell förening eller ett kollektiv. Även de som inte har eget företag, vilket ofta är ett resultat av brist på alternativ, använder fakturerings tjänster som Frilans Finans eller SMART för att hantera uppdrag som inte erbjuder anställning. Detta understryker den svåra situationen för konstnärer, där det i praktiken är nödvändigt att ha eget företag för att kunna verka i branschen.

Utdrag från 48 kommentarer:

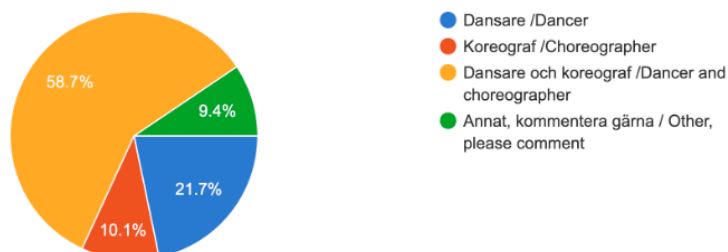
"Jobbar både inom ideell förening, egen firma och ibland är anställd"

"Enskild firma + HB med en kollega"

"Jag har en halvtidstjänst på kulturskola och för resten frilansar jag med fakturerings tjänster, projektanställningar genom ideell förening m.m. Planerar starta enskild firma inom snar framtid"

Identifierar du dig i huvudsak som: Do you mainly identify yourself as:

138 responses

Svaren visar att de flesta danskonstnärerna har flera roller. Endast ca 21,5 % av de svarande identifierar sig enbart som dansare. Detta visar hur arbetsmarknaden förändrats och flera konstnärer behövt bli s.k. kombinatörer och även upphovspersoner, vilket leder till ökad administration, produktion och arbetsmiljöarbete m.m. Inom Annat ryms bl.a. danspedagog, administratör, producent.

Utdrag från 34 kommentarer:

”Även danslärare och producent, arrangerar egna event”

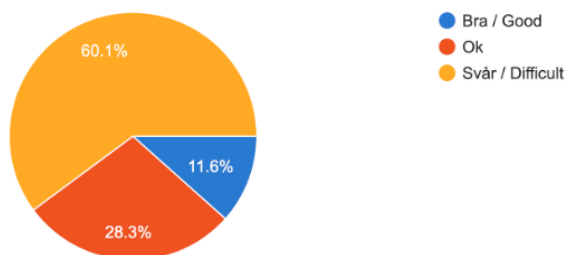
”Jag dansar ofta i mina egna uppsättningar och med andra dansare. Dvs arbetar alltid som koreograf och sällan som dansare i andras uppsättningar.”

”Jag är ju (tyvärr) också verksamhetsledare vilket innebär mycket administration. Och den bördan ökar hela tiden.”

Hur skulle du beskriva din nuvarande ekonomiska situation som danskonstnär? Om du vill utveckla ditt val, kan du kommentera nedan. How would you...elaborate on your choice, please comment below.

138 responses

Endast ca 11,5 % av de svarande anser sig ha en god ekonomi. Flertalet har upplevt en markant minskning av bokningar från skolor och spelplatser. Reducerade statliga, regionala och kommunala kulturbudgetar, inflationen och ökade kostnader för produktion, löner och resor har lett till färre bokningar. Arvodensnivåerna har inte ökat i paritet med kostnaderna och som egenföretagare inom KKB påverkas de stort av dansekosystemets projektifiering där produktionsstöd fram till premiär minskat, samtidigt som arrangörerna har minskad bokningsbudget.

Utdrag från 58 kommentarer:

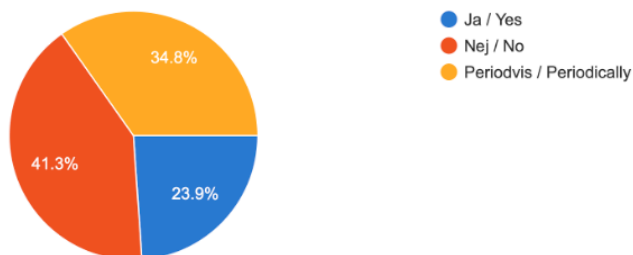
”På mina nästan 30 år i branschen har det aldrig varit så utmanande som nu.”

”Det är oerhört svårt att få finansiering till projekt och nya verk nu, även som etablerad koreograf och från finansiärer som tidigare bifallit ansökningar, även med förbokade turnéer/beställningar av verket i Sverige och internationellt. Det går inte heller att få turnébidrag till sålda föreställningar, i Sverige eller internationellt.”

”På grund av de färre och minskade anslagen så drivs färre projekt som jag tidigare varit delaktig i (som dansare) ”ända fram”. Det sker på flera nivåer. Färre projekt får tillräckligt med projektstöd, färre scener kan programmera dem och de som finns kvar måste vara mycket sparsamma. Utvecklingen till detta har skett väldigt drastiskt på bara två år. Färre får dessutom stöd för att utveckla deras konstnärskap vid sidan om produktion, såsom via fortbildning, residens för research, arbetsresor och utbyten, arbetsstipendium, networking, hyror till ateljeer och studios, möjlighet till professionell träning och workshops, utvecklande av konstnärliga praktiker etc.”

Upplever du att du kan leva på din inkomst som danskonstnär? Do you feel that you can live on your income as a dance artist?

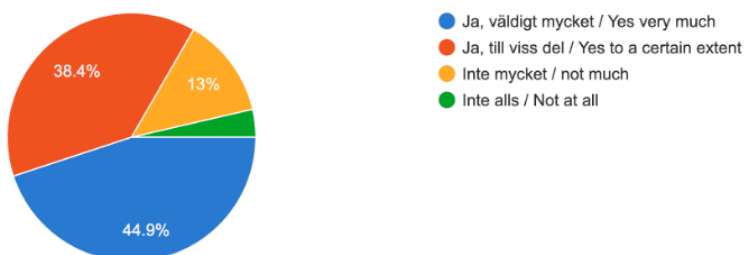
138 responses

Endast ca 24% av de svarande anser att de kan leva på inkomst av sitt yrke. Bara fem svarande upplever att deras arbete inte påverkats av externa faktorer det senaste året.

Har din inkomst som danskonstnär påverkats av externa faktorer under det senaste året? Om du vill utveckla ditt val, kan du kommentera nedan. Has your... elaborate on your choice, please comment below.

138 responses

Utdrag från 69 kommentarer:

”Projekt bli inte av eller skalas ned rejält pga. krympt eller ingen finansiering. Det är även första gången på många år (våren 2024) som jag blir tillfrågad om att göra olika gig gratis eller med minimalt arvode eller endast reseersättning.”

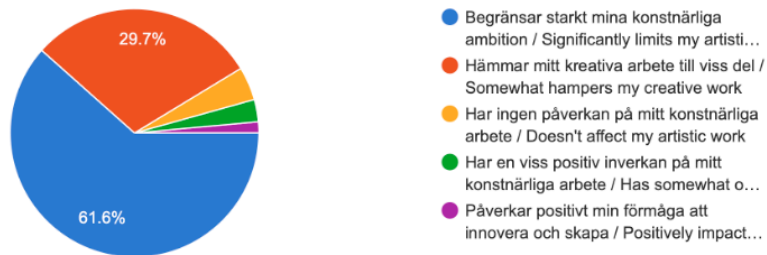
”Pandemin sågade ner kulturen helt”

”Eftersom det har skurits ner på offentliga anslag är det betydligt svårare att få dem. Både konstnärliga utövare och arrangörer har mindre medel. Att KUR plötsligt bara har ett ansökningstillfälle för projektbidrag försvårar ytterligare.”

”Jag får allt kortare anställningar. Kontrakt på en (1) dag är vanligt.”

Hur påverkar din ekonomiska situationen din möjlighet att utföra och utveckla ditt konstnärliga arbete? How does your financial situation affect you...bility to carry out and develop your artistic work?

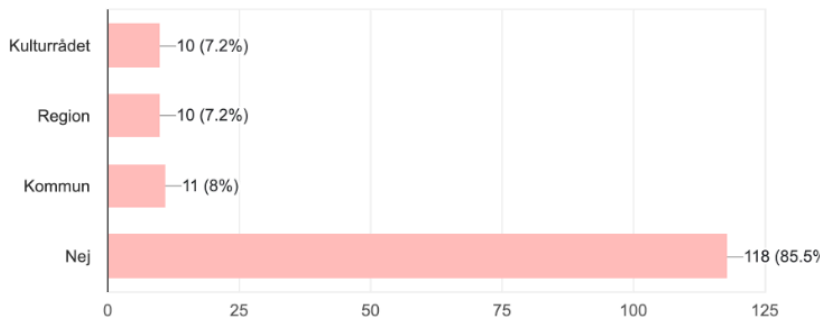
138 responses

Enkätundersökningen visar att hela 90 % av danskonstnärerna anser att deras nuvarande ekonomiska situation negativt påverkar deras konstnärskap och utövande. Den ekonomiska osäkerheten riskerar inte bara att minska konstnärernas möjlighet att skapa och utveckla nya föreställningar, utan kan även leda till att konstnärer tvingas lämna yrket. En betydande förlust av kompetens och innovation inom scenkonsten. För att säkra den svenska dansens framtid är det avgörande att vidta åtgärder som förbättrar konstnärernas ekonomiska förutsättningar, genom att belysa och förstärka hela dansens ekosystem, stöd och bättre arbetsvillkor. Där finansiering och infrastrukturarbete ses som en effektiv långsiktig investering i en potentiellt stark danssektor.

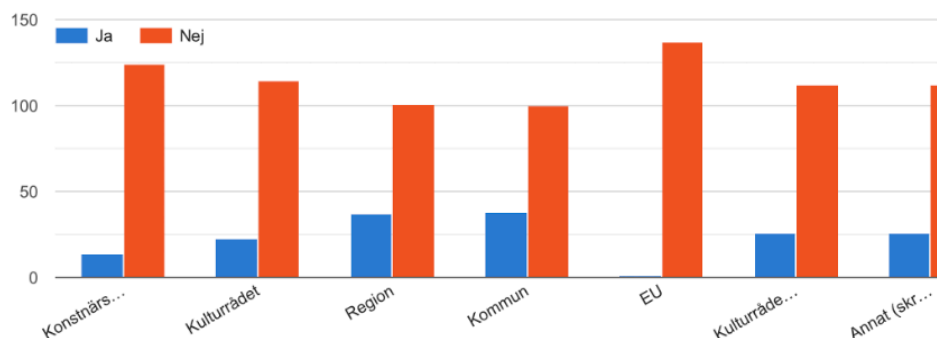
Har du verksamhetsstöd från någon av dessa instanser? Välj alla som stämmer in: Do you receive operational support from any of these authorities? Select all that apply:

138 responses

Majoriteten av de svarande saknar verksamhetsstöd. En del konstnärer väljer att inte söka verksamhetsstöd, då de upplever det som utsiktslöst att bli beviljad då de saknar tillgång till lokal. Utan en stabil finansiering, som ett verksamhetsstöd innebär, blir det svårt att genomföra strategiska satsningar, investera i utveckling, lokaler, studios och säkerställa kontinuitet i verksamheten.

Har du fått projektstöd av någon av dessa instanser under 2023-2024? Välj alla som stämmer in: Did you received project support, in Sweden, from any of these places 2023?

Svaren visar på kopplingen mellan verksamhetsbidrag och projektbidrag. De 20 svarande som har verksamhetsbidrag från antingen Kulturrådet, Region, Kommun (eller två-tre av dem) har även beviljats projektbidrag från någon av instanserna under 2023-2024. Det bekräftar tidigare års analys att verksamhetsbidraget ger möjlighet att arbeta mer långsiktigt, planera, marknadsföra, rapportera resultat samt hinna söka samarbeten, projektfinansiering och residens. Vi ser även att flertalet med projektfinansiering har det från 2-3 instanser, vilket även ibland kommuniceras av handläggare – har hen fått ett delprojektbidrag från Kulturrådet är det större sannolikhet att få det från Region eller Kommun för samma verk. Kommentarererna i "Annat" visar på den bredd av projektsamarbeten och finansiering danskonstnärerna arbetar med redan, även internationellt, som samproduktioner, via stiftelser eller privat finansiering.

Utdrag från 43 kommentarer:

"Brukar vanligtvis få några anslag beviljade och sedan kombinera med arvoderade residens och deltidsarbete men de två senaste bidragsomgångarna har vi fått avslag på allt och flera bokningar har dragits tillbaka för att regionerna sparar pengar."

"Tyskt projektbidrag"

"Kulturkontakt nord"

"Författarförbundets manusstöd och Svante Bergströms teaterstiftelse, till samma projekt som KUR stödjer"

"Norsk kulturråd"

"Kulturbryggan (Fröpengar)"

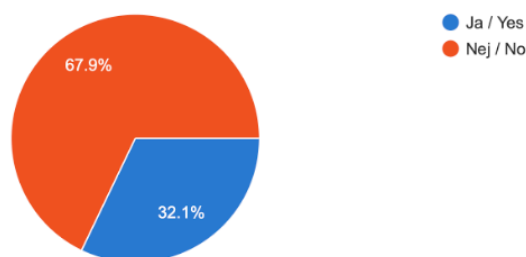
"Längmanska stiftelsen, Willinska stiftelsen"

"Projektstöd från Bildmuseet i Umeå."

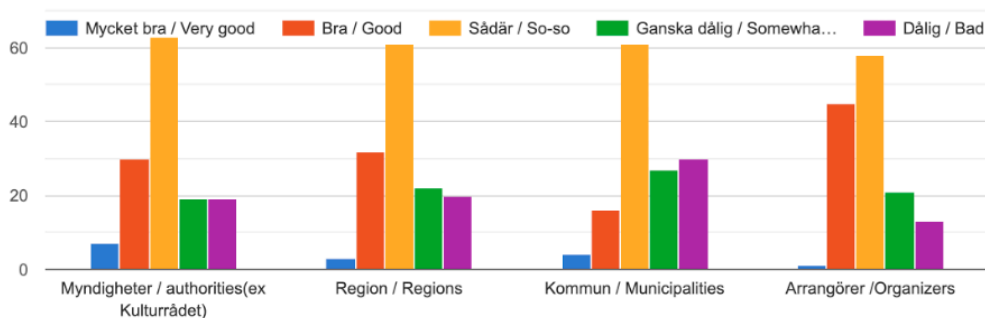
"Sasakawa Foundation, Japan Foundation"

"har fått ett fåtal mindre privata bidrag som från Helge Ax:son Johnsons stiftelse."

Har du fått någon annan form av stöd (ej projektstöd) från Konstnärnsnämnden under 2023-2024? Have you received any other form of ...wedish Arts Grants Committee during 2023-2024?
137 responses

Hur upplever du förståelsen för dansens konstnärliga processer hos myndigheter, kommun, region och arrangörer. Om du vill utveckla ditt val, kan d...to elaborate on your choice, please comment below.

Kommentarerna visar att svensk danskonst upplever stora utmaningar, särskilt efter pandemin, trots ett växande intresse från både publik och arrangörer. Koreografer upplever att dansens konstnärliga process har blivit mer styrd av ekonomiska och politiska intressen, vilket begränsar process och innovation. Ekonomisk osäkerhet och brist på stöd är genomgående problem för både dansare och koreografer. Många uttrycker att dansen ligger längst ner i ekonomisk prioritering, vilket resulterar i låga arvoden och minskade möjligheter att arbeta inom yrket. Det finns en stor variation beroende på Kommun/Region och de personer som ansvarar för kulturverksamhet, där vissa har bättre förståelse för dansens behov än andra. Bristen på scener, studios och ekonomiska resurser gör det svårt att genomföra längre konstnärliga processer, vilket hämmar nyskapande, utveckling och långsiktig publikutveckling lokalt. Samtidigt uppskattas det svenska stödsystemet som möjliggör att konstnärer kan söka olika bidrag och residensplatser även om resurserna inte räcker till.

Utdrag från 32 kommentarer:

”Upplever att erfarenheten ser väldigt olika ut”... “Ofta ett kunskapglapp bland kommunala tjänstemän och arrangörer att förstå hur branschen fungerar – det speglar i för liten grad möjlighet att bokas och turnera i sin hemkommun/region osv.”

”Det är beroende på person till person. Vissa med erfarenhet av branschen förstår men kan inte påverka, andra förstår inte.”

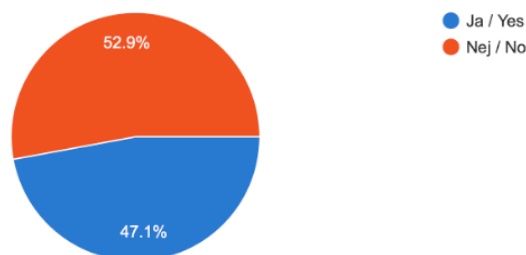
”Jag upplever att vi har en god dialog med många, men för oss har det blivit mycket sämre när det gäller arrangörsledet. De är mycket svåra att nå...”

”Förståelsen finns. Men inte medel att genomföra saker på de sätt som de ”borde” ”.

Har du tjänstepension, eller möjlighet att avsätta en egen summa varje månad till din pension? Do you have a occupational pension from an employer, ... set aside a sum each month for your retirement?

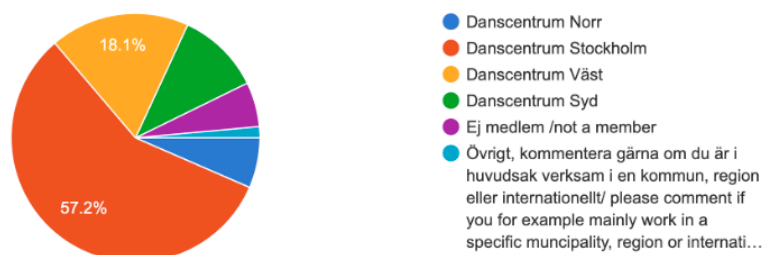
138 responses

Enkäten visar att 53% av de svarande saknar tjänstepension eller möjlighet att spara till pensionen. Detta skapar ekonomisk osäkerhet, tvingar många konstnärer att fortsätta arbeta långt upp i åldern och riskerar att leda till en ålderdom som fattigpensionärer. Konsekvenserna är ökad stress och negativa effekter på deras hälsa och livskvalitet både under yrkeslivet och efter.

Är du medlem i en Danscentrumorganisation? Vilken? Are you a member of a Danscentrum organisation? Which one?

138 responses

Bristen på produktionslokaler, residens och studios över hela Sverige har lett till en koncentration av danskonstnärer till storstadsregionerna där utbildningar finns och daglig träning är tillgänglig. Det måste finnas förutsättningar för att kunna upprätthålla kroppen på en professionell nivå, minimera risken för skador och skapa möjligheter för enklare samarbeten/samproduktioner med andra danskonstnärer.

Utdrag från 19 kommentarer:

”Försöker vara verksam nationellt men även internationellt.”

”Verksam framförallt i GBG och VGR men även då och då nationellt, sällan internationellt. Är medlem även i STIM och KRO.”

”Jobbar var som helst, hela landet och internationellt”

Är det något annat som du vill skicka med eller lyfta?

Utdrag från 40 kommentarer:

”Jag upplever att det är otroligt många dansare och koreografer omkring mig som lämnar dansyrket nu och väljer att utbilda sig till något annat. Ständigt går samtalen om instabil ekonomi och att en måste sadla om. Jag söker själv för första gången på många år brödjobb utanför dansfältet.”

”Den ständiga osäkerheten om en ska beviljas bidrag skapar stress som påverkar en negativt. Jag kan försörja mig nu men vet inte om jag kan det om några månader, tex. Att Kulturrådet flyttat fram bidragsbesked för verksamhetsbidrag till hösten/vintern för nästkommande år är stressande och komplicerande för oss som driver verksamheter på det fria fältet. Jag upplever att jag och många kollegor på fältet har en ohälsosamt hög stressnivå.”

”Även om jag får uppdrag/residens är arvudet på dessa skamligt lågt och långt ifrån att leva på, även när uppdraget kommer från kommun, region eller seriös arrangör inom fältet.”

”Jag överlever tack vare internationellt stöd. Upplever att verksamheten i Sverige är ej hållbar pga. för lite medel.

”Om du inte har Dansalliansen är det i princip omöjligt att arbeta och överleva som frilansande dansare i Stockholm 2024.”